

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Prinsenbaan 46 Koningsbosch

Rapportnummer P20210234

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Prinsenbaan 46 Koningsbosch

Maart 2022

Rapportnummer: P20210234

Opdrachtgever: Aelmans ROM
Contactpersoon: [REDACTED]

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buiteng
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
www.starobv.nl

Veldonderzoek: [REDACTED]

Auteur: [REDACTED]

Kwaliteitscontrole: [REDACTED]

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Geldigheid onderzoek.....	3
1.4	Zorgplicht	4
1.5	Leeswijzer	4
2	Projectgebied.....	5
2.1	Ligging en beschrijving projectgebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	7
3	Methode.....	8
4	Natuurwaarden	9
4.1	Beschermde gebieden.....	9
4.2	Beschermde soorten	11
4.2.1	Flora.....	11
4.2.2	Vlinders en libellen	11
4.2.3	Kevers en weekdieren	12
4.2.4	Vissen	13
4.2.5	Amfibieën en reptielen	13
4.2.6	Vogels.....	16
4.2.7	Zoogdieren.....	17
5	Conclusies	20
5.1	Beschermde gebieden.....	20
5.2	Beschermde soorten	20
5.3	Advies en aanbevelingen	23
	Geraadpleegde bronnen	24
	Bijlagen.....	25
Bijlage 1	Wet- en regelgeving	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Initiatiefnemer is voornemens een overkapping aan de bestaande bebouwing en een nieuwe bedrijfsloods te plaatsen aan Prinsenbaan 46 te Koningsbosch. Ten behoeve van de planologische procedure is het noodzakelijk een quickscan flora en fauna uit te voeren. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de werkzaamheden in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Het doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de werkzaamheden binnen het projectgebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek stelt de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming vast. Tevens beoordelen we op welke wijze en in welke mate de voorgenomen werkzaamheden invloed kunnen hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van de resultaten kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen werkzaamheden effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: "Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.". Dit rapport gaat in op de effecten van de werkzaamheden zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de werkzaamheden kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

1.4 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook de niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het projectgebied en de voorgenomen werkzaamheden. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande werkzaamheden op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies, adviezen en vervolgstappen uiteengezet.

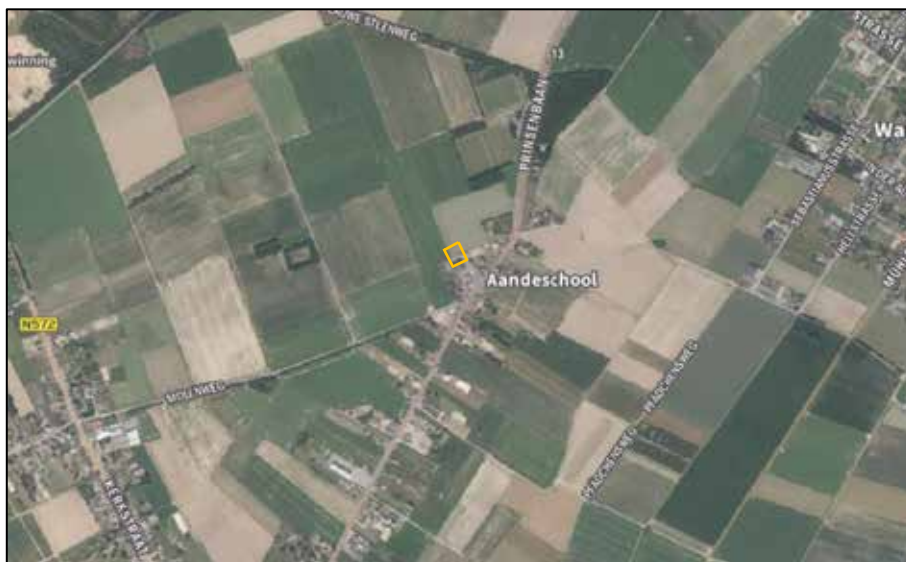
2 Projectgebied

2.1 Ligging en beschrijving projectgebied

Het projectgebied ligt ten noorden van de bebouwde kom van Koningsbosch, gemeente Echt-Susteren. Het projectgebied wordt begrensd door de Prinsenbaan in het zuiden en oosten en agrarisch gebied in het noorden en westen.

Het projectgebied heeft een oppervlakte van circa 0,2 hectare en bestaat uit een bestaande bedrijfsloods waar de overkapping tegen wordt geplaatst, productiegrasland waar de nieuwe bedrijfsloods komt en verharding langs de bestaande gebouwen.

De ligging van het projectgebied in de ruimere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina 6 is een foto-impressie van het projectgebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging projectgebied (gele lijn) in de omgeving (bron: PDOK Viewer)

Figuur 2. Globale begrenzing projectgebied (gele lijn) (bron: PDOK Viewer)

Foto 1. Projectgebied gezien vanuit het noorden. De overkapping wordt tegen de bestaande loods geplaatst

Foto 2. Projectgebied gezien vanuit het oosten. Op deze locatie komt de nieuwe bedrijfsloods

Foto 3. Deel van het projectgebied, aan de oostkant van de bestaande bedrijfsloodsen.

Foto 4. Opslag van hout en materialen langs de zijde van de bestaande bedrijfsloods waar de overkapping tegen wordt geplaatst.

2.2 Voorgenomen plannen

Initiatiefnemer is voornemens een overkapping aan de bestaande bebouwing en een nieuwe bedrijfsloods te plaatsen aan Prinsenbaan 46 te Koningsbosch. Hiervoor worden de materialen langs de noordzijde van de bestaande bedrijfsloods verplaatst. Tevens wordt een landschappelijke inpassing gerealiseerd met een beukenhaag en kleinbladige lindes rond het erf. Een weergave van de voorgenomen werkzaamheden is weergegeven in figuur 3.

Figuur 3. Inrichtingsschets van de voorgenomen werkzaamheden binnen het projectgebied
(bron: Pouderoyen Tonnaer)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl en Verspreidingsatlas.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het projectgebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige habitats zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het projectgebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het projectgebied invasieve exoten voorkomen.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

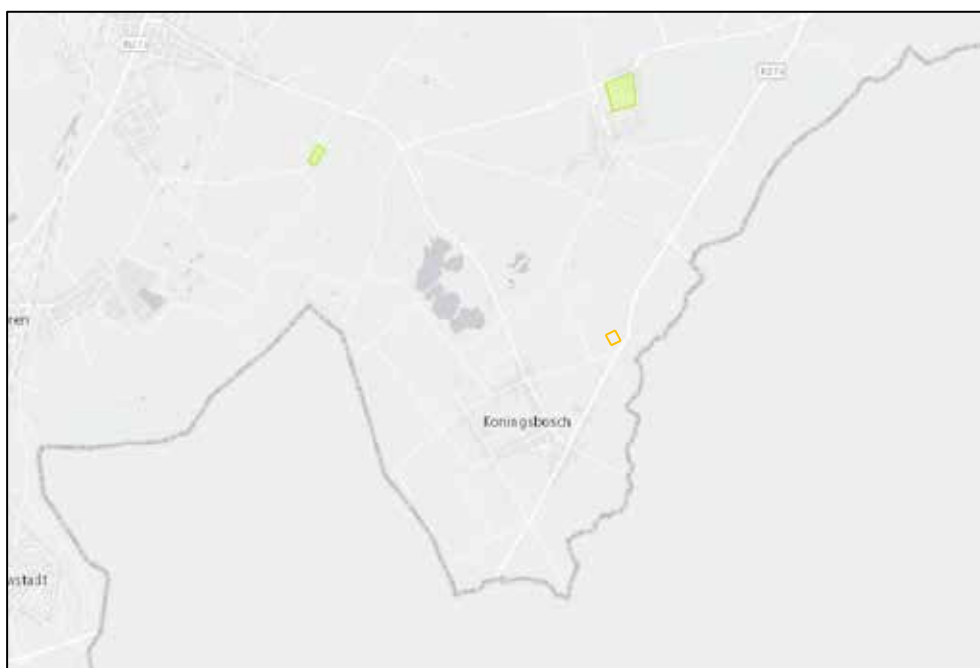
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 24 augustus 2021 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: zonnig, droog, windkracht 2 en circa 17 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 2,7 kilometer afstand ten noorden van het projectgebied ligt, zie figuur 4. Dit betreft het Natura 2000-gebied Abdij Lilbosch & voormalig KI ooster Mariahoop.

Figuur 4. Ligging projectgebied (gele lijnen) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (lichtgroen) (bron: <https://geocontent.rvo.nl/Natura2000/Overzichtskaart/index.html?provincie=Limburg>)

Effectbeoordeling

Doordat het projectgebied buiten het Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied is het uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebied als gevolg van effecten van verdroging, versnippering mechanische en optische verstoring door licht, geluid en trilling door de voorgenomen werkzaamheden.

Vanwege de afstand kan redelijkerwijs worden aangenomen dat geen negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden optreden door uitvoering van voorgenomen werkzaamheden. Dit is echter alleen uit te sluiten middels een AERIUS-berekening.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Sinds 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de kaart Natuurbeheerplan op de website van provincie Limburg, blijkt dat het projectgebied geen deel uitmaakt van het NNN. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het NNN ligt op circa 730 meter ten noordoosten van het projectgebied. De ligging van het NNN in de omgeving van het projectgebied is weergegeven in figuur 5.

Figuur 5. Ligging projectgebied (gele lijn) ten opzichte van het NNN (grijs gekleurd) (bron: <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten>)

Effectbeoordeling

Het projectgebied behoort niet tot het NNN. Gezien de relatief grote afstand tussen het projectgebied en het NNN is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een (significant) negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

Conclusie

Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (2,7 kilometer) is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen.

Vanwege de afstand kan redelijkerwijs worden aangenomen dat geen negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden optreden door uitvoering van voorgenomen werkzaamheden. Dit is echter alleen uit te sluiten middels een AERIUS-berekening.

De voorgenomen plannen hebben door de relatief grote afstand geen (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het projectgebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

4.2.1 Flora

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat geen beschermde plantensoorten in de omgeving van het projectgebied voorkomen.

Het projectgebied bestaat uit grasland met soorten als smalle weegbree, paardenbloem, grote weegbree, witte klaver, Jakobskruid en akkerdistel. Deze soorten groeien op (matig) voedselrijke bodem. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat voor beschermde plantensoorten geschikte habitats ontbreken binnen het projectgebied. Het voorkomen van (beschermde) plantensoorten binnen het projectgebied kan op basis van expert judgement zodoende worden uitgesloten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Vlinders

Uit gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat binnen twee tot vijf kilometer afstand van het projectgebied teunisbloempijlstaart (§3.2 Wnb) en kleine ijsvogelvlinder (§3.3 Wnb) zijn waargenomen.

Teunisbloempijlstaart is een zeldzame soort die voorkomt in open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. De waardplanten zijn wilgenroosje, teunisbloem, bastaardwederik en kattenstaart.

Kleine ijsvogelvlinder is een kwetsbare standvlinder die in het zuidwesten van Nederland voorkomt in gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen, zoals elzenbroekbos. De waardplanten van deze soort is wilde kamperfoelie; soms rode kamperfoelie of gecultiveerde kamperfoelie.

In het projectgebied ontbreken het geschikte habitat en de geschikte waardplanten voor deze en andere beschermde vlinders. Daarom is het voorkomen van beschermde vlindersoorten uitgesloten.

Libellen

Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat binnen twee tot vijf kilometer afstand van het projectgebied bosbeekjuffer en gewone bronlibel (beide §3.3 Wnb) zijn waargenomen.

Bosbeekjuffer komt voor langs beschaduwde, koude en zuurstofrijke beken. De soort is kritisch ten aanzien van de waterkwaliteit en de morfologie van de beek. De juffer komt voor op enkele plekken in Zuid-, en Oost-Nederland.

Gewone bronlibel is de grootste libelsoort van Nederland. De libel komt voor in schone, zuurstofrijke bovenlopen van beken, vaak met veel schaduw. Het is een zeer zeldzame soort waarvan recent enkele populaties zijn ontdekt of herontdekt. Populaties zijn nu aanwezig bij Echt, Roermond (Limburg), Bakel en Bergeijk (Noord-Brabant).

Binnen het projectgebied is geen permanent oppervlaktewater aanwezig en daardoor ontbreekt het aan geschikt voortplantingshabitat voor libellen. Het voorkomen van essentieel habitat van (beschermde) libellen in het projectgebied is uit te sluiten.

4.2.3 Kevers en weekdieren

Volgens de gegevens van de NDFF en EIS Nederland komen geen beschermde kevers en weekdieren voor in de omgeving van het projectgebied. Voor de beschermde kevers en weekdieren zijn weinig verspreidingsgegevens bekend, daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het projectgebied kunnen voorkomen.

Vliegend hert (§3.3 Wnb) komt voor in (oude) eikenbossen, dit habitat is binnen het projectgebied niet aanwezig. Het voorkomen van deze soort in het projectgebied is uit te sluiten.

De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het projectgebied. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het projectgebied kan daarom worden uitgesloten.

De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn voor het voorkomen afhankelijk van grote wateren. Het ontbreekt binnen het projectgebied aan permanent oppervlaktewater en daarom is het voorkomen van beschermde waterkevers in het projectgebied uitgesloten.

De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Deze soort is al 50 jaar niet meer waargenomen in Nederland. Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater in

het projectgebied is het voorkomen van platte schijfhoren en Bataafse stroommossel uitgesloten.

In het projectgebied ontbreken geschikte habitats voor de beschermde soorten kevers en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het projectgebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 Vissen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het projectgebied geen beschermde vissoorten zijn waargenomen.

Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater is het voorkomen van (beschermde) vissoorten in het projectgebied uit te sluiten.

4.2.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één tot twee kilometer afstand van het projectgebied boomkikker, rugstreeppad (beide §3.2 Wnb), bruine kikker en gewone pad (beide §3.3 Wnb) zijn waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het projectgebied zijn kamsalamander, poelkikker (beide §3.2 Wnb), Alpenwatersalamander, bastaardkikker en kleine watersalamander (alle §3.3 Wnb) waargenomen.

Boomkikkers komen voor in visvrije, zonnig gelegen en matig voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde oever- en watervegetatie. De soort heeft een voorkeur voor het landschapstype 'bos en struweel'. De soort overwintert op het land tussen boomwortels, in houtstapels of in strooisel laag. Boomkikkers verplaatsen zich tot 1000 meter tussen twee leefgebieden.

Rugstreeppad overwintert op het land in muizenholletjes, onder tegels, pellets en rommel, ook ingegraven in zand. Het is een pionierssoort van hoog dynamische gebieden en komt onder andere voor in duinen en ruderaal terreinen op zonnige plekken met weinig vegetatie. Overwintert 60 tot 180 cm diep.

Bruine kikker is verspreid over geheel Nederland. De soort komt voor in verschillende habitattypen op verschillende bodemtypen, van duin- en stuifzanden tot rivier- en zeeklei en lössgronden. De soort heeft een voorkeur voor kleine of lijnvormige wateren.

Gewone pad komt in vele habitats voor en heeft een voorkeur voor kleinschalig, gevarieerd landschap. Ze schuwen de mens niet en komen voor in tuinen, parken en ruderaal terreintjes. Gewone padden zijn als één van de weinige amfibieën in Nederland goed bestand tegen hoge dichtheden vis.

Kamsalamanders leven in matig voedselrijke, stilstaande poelen, vijvers, vennen of kolken met goed ontwikkelde onderwatervegetatie in bosrijk

gebied, houtwallen of struweel. De soort wordt voornamelijk waargenomen in beek- of rivierbegeleidend water. De soort overwintert in vochtige en beschutte plekken op het land, zoals stapels stenen, in hout, bladafval, gaten en hopen. Het land- en overwinteringshabitat moet binnen 100 tot 1000 meter van het voortplantingswater liggen en zonder barrières bereikbaar zijn.

Poelkikker heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op hogere zandgronden. De soort komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden en in de uiterwaarden, maar ook rivier begeleidende wateren. Overwintering van de poelkikker vindt plaats op het land binnen 100 á 200 meter van het voortplantingswater

Alpenwatersalamander komt voor in verschillende typen water in weidelandschappen, heidegebieden, loof- en naaldbossen, struwelen en parken, zolang het niet snel stromend of rijk aan vis is. De soort komt voor nabij bos, het liefst loofbossen en leeft de eerste drie levensjaren volledig op het land. De soort overwintert op het land tussen vegetatie in grasland, heggen en houtwallen, of tussen hout- of steenhopen. Migratie vindt plaats tot 500- 700 meter van het oppervlaktewater.

Bastaardkikker komt vrij algemeen in Nederland voor. Het is een warmte- en zonminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren met voldoende oeverbegroeiing.

Kleine watersalamander plant zich voort in ondiep, stilstaand of zwak stromend water met onderwatervegetatie. De soort blijft dicht bij het water tot een afstand van 300 tot 600 meter. Kleine watersalamanders komen in vrijwel geheel Nederland voor.

In het projectgebied is geen oppervlaktewater aanwezig en daardoor ontbreekt het aan voortplantingshabitat voor amfibieën.

Het projectgebied is wel geschikt als land- en overwinteringshabitat voor algemene en niet-kritische soorten. Bruine kikker en gewone pad kunnen zich verschuilen tussen de stapels hout en andere materialen binnen het projectgebied.

Het dichtstbijzijnde oppervlaktewater waar waarnemingen van boomkikker en rugstreeppad van bekend zijn, ligt op circa 1200 meter ten noordwesten van het projectgebied.

Rugstreeppad is een zeer mobiele en opportunistische soort die 4 kilometer kan overbruggen naar nieuw land- en overwinteringsbiotoop. Rugstreeppad maakt gebruik van zandige plekken als overwinteringshabitat. De rugstreeppad graaft zich gedurende de winter in het zand tot een diepte van 60- 180 cm diep. Mogelijk ontstaat geschikt land- en overwinteringsbiotoop voor rugstreeppad tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden.

Voor boomkikker is de afstand tussen het voortplantingswater en het projectgebied echter te groot om te doorkruisen. Het projectgebied biedt

tevens geen geschikt habitat voor deze soort. Het voorkomen van boomkikker is daarom uitgesloten.

Vanwege de grote afstand tot de dichtstbijzijnde waarnemingen van individuen van kamsalamander, poelkikker, Alpenwatersalamander, bastaardkikker en kleine watersalamander tot het projectgebied (>3,5 kilometer), is ook het voorkomen van deze soorten binnen het projectgebied uitgesloten.

Reptielen

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen twee tot vijf kilometer afstand van het projectgebied hazelworm en levendbarende hagedis (beide §3.3 Wnb) zijn waargenomen.

Hazelworm komt voor op vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden in bosranden, heideterreinen, schraal grasland en houtwallen.

Levendbarende hagedis komt voor op droge en vochtige heiden en hoogvenen, en venoevers. De soort komt daarnaast ook voor in bossen en struwelen.

Het ontbreekt binnen het projectgebied aan geschikt habitat voor deze en andere reptielen. Het voorkomen van beschermde reptielensoorten in het projectgebied is derhalve uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Bij het verwijderen of verplaatsen van stapels hout en andere materialen kan mogelijk het land- en overwinteringshabitat van bruine kikker en gewone pad worden vernietigd en individuen worden verstoord of verwond. Na de werkzaamheden worden de materialen op een andere locatie binnen het projectgebied geplaatst, waardoor het geschikt blijft als land- en overwinteringshabitat.

Het is van belang dat tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden het ontstaan van de juiste habitat voor rugstreeppad (tijdelijke poelen, plassen en zanddepots) wordt voorkomen. Zo worden negatieve effecten op rugstreeppad en knelpunten met de Wet natuurbescherming voorkomen.

Mitigerende maatregelen

Voor bruine kikker en gewone pad geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Limburg een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. In het kader van de zorgplicht dient het verwijderen van hopen stenen en andere materialen waar amfibieën kunnen voorkomen, plaats te vinden in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen en verplaatsen van de materialen één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Voor rugstreeppad geldt deze vrijstelling niet en dienen maatregelen te worden genomen om het ontstaan van geschikt habitat te voorkomen. Dit kan gedaan worden door (eventuele) zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen in het terrein te laten liggen.

4.2.6 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn de volgende soorten vogels in het projectgebied waargenomen: huismus op het dak van de bedrijfsloods, spreeuw, houtduif en kraai. Ook zijn diverse nesten van houtduiven aangetroffen binnen in de bedrijfsloods (foto 5).

Foto 5. Voorbeeld van nest van houtduif in de grote bedrijfsloods

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermd nest zijn waargenomen in de wijde omgeving van het projectgebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespendif (alle §3.1 Wnb).

Tijdens het veldbezoek zijn in het gehele projectgebied geen nesten aangetroffen van jaarrond beschermde vogelsoorten. Binnen het projectgebied zijn geen bomen of struiken aanwezig die geschikt zijn als nestlocatie. Voor boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, sperwer, steenuil en wespendif waarvan het nest jaarrond is beschermd is, is in het projectgebied geen geschikte nestgelegenheid aanwezig.

De grote loods binnen het projectgebied is wel geschikt als nestlocatie voor algemene vogelsoorten, zoals aangetroffen tijdens het veldbezoek. Ook is het projectgebied geschikt als foerageergebied voor algemene vogelsoorten.

Effectbeoordeling

Bij de voorgenomen werkzaamheden gaat een deel van het foerageergebied voor jaarrond beschermde vogelsoorten en algemene vogelsoorten verloren. In de omgeving blijft echter voldoende alternatief foerageergebied over,

waardoor de voorgenomen werkzaamheden geen (significant) negatieve invloed hebben op het foerageergebied van vogels.

De bestaande bedrijfsloods blijft bij de voorgenomen werkzaamheden behouden. Op de noord- en noordoostgrens van het projectgebied wordt na realisatie van de overkapping en de nieuwe bedrijfsloods een beukenhaag met lindebomen geplant. Het projectgebied blijft daardoor tijdens en na de werkzaamheden geschikt als mogelijke nestlocatie voor jaarrond beschermde vogels en algemene vogelsoorten. De aanwezige nesten van houtduiven in de bestaande loods zullen geen negatieve effecten ondervinden van de geplande werkzaamheden, omdat de overkapping aan de buitenzijde wordt aangebracht. In de loods vinden geen veranderingen plaats ten opzichte van de huidige situatie. Gedurende het broedseizoen zijn nesten strikt beschermd.

Mitigerende maatregelen

De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd wanneer op de plek van de te bouwen overkapping geen broedgeval aanwezig is. Voor algemene vogelsoorten loopt het broedseizoen globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) en gegevens van de NDFF blijkt dat de soorten bosvleermuis, Brandt's vleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, ingekorven vleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de wijde omgeving van het projectgebied.

Binnen het projectgebied zijn geen bomen aanwezig waar boombewonende vleermuizen in kunnen verblijven. Ook de grote loods is niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen door het ontbreken van isolatie. Vanwege het ontbreken van lijnvormige groenelementen is het projectgebied niet geschikt als vliegroute.

Het projectgebied is wel geschikt als foerageergebied voor vleermuizen.

Overige zoogdieren

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het projectgebied de volgende soorten zijn waargenomen: eekhoorn, haas, konijn en ree (alle §3.3 Wnb). Tussen één en twee kilometer van het projectgebied zijn hamster (§3.2 Wnb), algemene spits-, woel- en ware muissoorten, bunzing, das, egel, hermelijn, vos en wezel (alle §3.3 Wnb) waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het projectgebied zijn bever (§3.2 Wnb), steenmarter en wild zwijn (beide §3.3 Wnb) waargenomen.

Het projectgebied kan onderdeel zijn van het (grotere) leefgebied van haas, konijn, vos en algemene spits-, woel- en ware muizensoorten. Hazen hebben een voorkeur voor kleinschalig bouw- en grasland, maar ook open velden, zoals weilanden en akkers. Ook konijnen komen voor in (half)open landschappen zoals tuinen, bosranden en perken. Vossen komen voornamelijk voor in bos en parken, maar ook in landbouwgebieden, duinen of heide. Individuen uit de omgeving kunnen het projectgebied doorkruisen en binnen het projectgebied foerageren. Voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten kunnen de stapels hout en materialen binnen het projectgebied dienen als verblijfplaatsen. Ook kunnen muizen holen in de grond maken.

Binnen het projectgebied zijn geen geschikte habitattypen aanwezig voor eekhoorn, ree, hamster, bunzing, das, egel, hermelijn, wezel, bever, steenmarter en wild zwijn.

Eekhoorn is afhankelijk voor grote bomen, deze ontbreken binnen het projectgebied.

Ree, das en wild zwijn komen voor in meer beschutte landschappen zoals bossen en randzones. De soorten foerageren op agrarische gronden, maar in de buurt van bosgebieden.

Hamsters zijn gebonden aan open, agrarische landschap op leem- of lössgrond. De soort komt voor in bijvoorbeeld graanakkers, percelen met luzerne en bietenvelden. Hamsters ontbreken in graslanden, op maïsakkers en in bossen. Gezien het projectgebied bestaat uit productiegrasland, biedt het projectgebied geen geschikt habitatype voor hamsters. Voor de hamster zijn speciale hamsterkernleefgebieden aangelegd waar de soort in voorkomt. Het projectgebied maakt hier geen onderdeel van uit.

Binnen het projectgebied zijn geen (lijnvormige) groenstructuren aanwezig. Soorten als egel, bunzing, hermelijn, wezel en steenmarter zijn afhankelijk van dekking biedende (lijnvormige) elementen.

Bevers komen voor in overgangsgebieden van allerlei zoete wateren zoals moerassen, rivieren en beken. De aanwezigheid van goed bereikbare bomen en struiken op oevers is van belang.

Doordat geschikte habitattypen binnen het projectgebied ontbreken kan het voorkomen van eekhoorn, ree, hamster, bunzing, das, egel, hermelijn, wezel, bever, steenmarter en wild zwijn binnen het projectgebied worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaat een deel van het foerageergebied van vleermuizen verloren. Tijdens en na de werkzaamheden blijft echter voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving geschikt voor vleermuizen. De voorgenomen werkzaamheden hebben zodoende geen (significant) negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen.

Tijdens de werkzaamheden, maar ook in de nieuwe situatie, kan echter wel verstoring van foeragerende of langsvliegende vleermuizen optreden. Vleermuizen zijn nacht actieve dieren en kunnen negatieve effecten ondervinden als gevolg van (extra) verlichting in het projectgebied.

Bij de voorgenomen werkzaamheden gaat leefgebied van haas, konijn, vos en algemene spits-, woel- en ware muizensoorten verloren. Tijdens en na de werkzaamheden blijft echter voldoende alternatief leefgebied in de omgeving geschikt voor haas, konijn, vos en algemene spits-, woel- en ware muizensoorten. De voorgenomen werkzaamheden hebben zodoende geen (significant) negatief effect op het leefgebied van deze soorten.

Mogelijk dat door grondwerkzaamheden en het verplaatsen van materialen individuen van algemene spits-, woel- en ware muizensoorten worden verwond of gedood. Na de werkzaamheden worden de materialen op een andere locatie binnen het projectgebied geplaatst, waardoor het geschikt blijft als verblijfplaats.

Mitigerende maatregelen

Om negatieve effecten op foeragerende of langsvliegende vleermuizen en andere nacht actieve dieren door verlichting gedurende de nacht te voorkomen, wordt aanbevolen de (bouw)verlichting in de nacht uit te zetten en groenstroken niet te verlichten. Indien het noodzakelijk is nachtelijk te verlichten (zoals tijdens de gebruiksfase), wordt aangeraden om afschermd armatuur te gebruiken, de ledlampen naar beneden te richten en om rode of amberkleurige verlichting (< 2700 Kelvin) te gebruiken.

Door extra verlichting 's nachts uit te zetten of door de lichtstralen af te schermen, wordt verstoring van vleermuizen in de omgeving tijdens de werkzaamheden en gedurende de gebruiksfase voorkomen.

Voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten geldt in provincie Limburg een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij grondwerkzaamheden en het verwijderen en verplaatsen van materialen één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (2,7 kilometer) is het redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen.

Vanwege de afstand kan redelijkerwijs worden aangenomen dat geen negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden optreden door uitvoering van voorgenomen werkzaamheden. Dit is echter alleen uit te sluiten middels een AERIUS-berekening.

De voorgenomen plannen hebben door de relatief grote afstand geen (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN.

5.2 Beschermde soorten

In het projectgebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat in het projectgebied beschermde flora, vlinders, libellen, kevers, weekdieren, vissen en reptielen voorkomen. Wel geldt voor alle aanwezige soorten in het projectgebied de algemene zorgplicht, zie §1.4 van dit rapport. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Bij de voorgenomen werkzaamheden gaat een deel van het foerageergebied voor jaarrond beschermde vogelsoorten en algemene vogelsoorten verloren. In de omgeving blijft echter voldoende alternatief foerageergebied over, waardoor de voorgenomen werkzaamheden geen (significant) negatief effect hebben op het foerageergebied van vogels.

De voorgenomen werkzaamheden dienen te worden uitgevoerd wanneer geen broedgeval aanwezig is op de locaties van de te bouwen overkapping en de nieuwe bedrijfsloods, om verstoring van broedende vogels te voorkomen. Voor algemene vogelsoorten loopt het broedseizoen globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd.

De bestaande bedrijfsloods blijft bij de voorgenomen werkzaamheden behouden. Ook wordt een beukenhaag met lindebomen geplant op de noord- en noordoostgrens van het projectgebied. Het projectgebied blijft daardoor tijdens en na de werkzaamheden geschikt als nestlocatie voor jaarrond beschermde vogels en algemene vogelsoorten.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Door (eventuele) zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen in het terrein te laten liggen tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden, wordt voorkomen dat het juiste habitat voor rugstreeppad ontstaat en worden knelpunten met de Wet natuurbescherming voorkomen.

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden gaat een deel van het foerageergebied van vleermuizen verloren. Tijdens en na de werkzaamheden blijft echter voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving geschikt voor vleermuizen. De voorgenomen werkzaamheden hebben zodoende geen (significant) negatief effect op het foerageergebied van vleermuizen.

Om negatieve effecten op foeragerende of langsvliegende vleermuizen en andere nacht actieve dieren door verlichting gedurende de nacht te voorkomen, wordt aanbevolen de (bouw)verlichting in de nacht uit te zetten en groenstroken niet te verlichten. Indien het noodzakelijk is nachtelijk te verlichten (zoals tijdens de gebruiksfase), wordt aangeraden om afschermd armatuur te gebruiken, de ledlampen naar beneden te richten en om rode of amberkleurige verlichting (< 2700 Kelvin) te gebruiken.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

Bij het verwijderen of verplaatsen van stapels hout en andere materialen kan mogelijk het land- en overwinteringshabitat van bruine kikker en gewone pad worden vernietigd en individuen worden verstoord of verwond. Voor bruine kikker en gewone pad geldt bij ruimtelijke ingrepen in provincie Limburg een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. In het kader van de zorgplicht dient het verwijderen van hopen stenen en andere materialen waar amfibieën kunnen voorkomen, plaats te vinden in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de materialen één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Na de werkzaamheden worden de materialen op een andere locatie binnen het projectgebied geplaatst, waardoor het geschikt blijft als land- en overwinteringshabitat.

Bij de voorgenomen werkzaamheden gaat leefgebied van haas, konijn, vos en algemene spits-, woel- en ware muizensoorten verloren. Tijdens en na de werkzaamheden blijft echter voldoende alternatief leefgebied in de omgeving geschikt voor haas, konijn, vos en algemene spits-, woel- en ware muizensoorten. De voorgenomen werkzaamheden hebben zodoende geen (significant) negatief effect op het leefgebied van deze soorten.

Mogelijk dat door grondwerkzaamheden en het verwijderen en verplaatsen van materialen individuen van algemene spits-, woel- en ware muizensoorten worden verwond of gedood. Voor deze soorten geldt in provincie Limburg een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verstoren van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4.

Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Na de werkzaamheden worden de materialen op een andere locatie binnen het projectgebied geplaatst, waardoor het geschikt blijft als verblijfplaats.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied

Soort(groep)	Bescherming	Functie projectgebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Steenuil	§3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Foerageergebied	Nee	-	-
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Nestgelegenheid	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Werkzaamheden uitvoeren wanneer geen broedgeval aanwezig is
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageergebied	Nee	-	-
Rugstreeppad	§3.2 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Ontstaan van geschikt habitat bij werkzaamheden voorkomen
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Verlichting 's nachts uitzetten en afschermen of vleermuisvriendelijke verlichting gebruiken
Bruine kikker en gewone pad	§3.3 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Werken buiten overwinteringsperiode i.v.m. zorgplicht en bij het verwijderen van materialen één kant op werken
Haas, konijn, vos en algemene spits-, woel- en ware muizen	§3.3 Wnb	Onderdeel van leefgebied	Nee	-	-
Algemene spits-, woel- en ware muizen	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Bij het verwijderen of verplaatsen van materialen één kant op werken

5.3 Advies en aanbevelingen

Geconcludeerd kan worden dat de voorgenomen plannen niet leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming, mits:

1. bij het vrijmaken van het werkterrein wordt gewerkt wanneer er geen broedgeval aanwezig is. Er dient rekening gehouden te worden met de broedperiode van algemene vogels (half maart – half juli);
2. voorkomen wordt dat geschikt land- en overwinteringshabitat voor rugstreeppad ontstaat door zandhopen af te dekken en geen ondiepe waterplassen te laten liggen;
3. om negatieve effecten op foeragerende of langsvliegende vleermuizen en andere nacht actieve dieren door verlichting gedurende de nacht te voorkomen, wordt aanbevolen de (bouw)verlichting in de nacht uit te zetten en groenstroken niet te verlichten. Indien het noodzakelijk is nachtelijk te verlichten (zoals tijdens de gebruiksfase), wordt aangeraden om afschermd armatuur te gebruiken, de ledlampen naar beneden te richten en om rode of amberkleurige verlichting (< 2700 Kelvin) te gebruiken;
4. om het verwonden van algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren te voorkomen kan bij grondwerkzaamheden en bij het verwijderen of verplaatsen van materialen in één richting worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten;
5. in het kader van de zorgplicht dient het verwijderen of verplaatsen van de materialen waar amfibieën voor kunnen komen, plaats te vinden in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart. Bij het verwijderen of verplaatsen van materialen dient één richting opgewerkt te worden, zodat individuen kunnen vluchten.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
- Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- Kennisdocument steenuil (2017). BIJ12
- Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata).
- Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- Natura 2000-gebieden, geocontent.rvo.nl/Natura2000/Overzichtskaart/index.html?provincie=1, 22-07-2021
- Natuurnetwerk Nederland, bron, 22-07-2021
- NDFF - 22-07-2021 10:00:03
- www.eis-nederland.nl
- www.vlinderstichting.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl
- www.verspreidingsatlas.nl

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 2 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;

Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;

Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 2. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden

zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- oriëntatiefase (en vooroverleg);
- verslechtings- en verstoringstoets;
- passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpcedure uit het uitvoeren van een verslechtings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechtings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald: of deze kans reëel is en of de verslechting of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid. De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.